

วุฒิสภา

เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้น

สำหรับสมาชิกวุฒิสภาได้ใช้ในการติดตามผลการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการของสภาผู้แทนราษฎร

ร่าง

พระราชบัญญัติ

นิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบ
จากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ

พ.ศ.

(สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

อ.พ.(ร) ๑๘/๒๕๖๘

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นของร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. เสนอโดย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. เสนอโดย นายเลาฟั้ง บัณฑิตเทอดสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน กับคณะ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ และร่างพระราชบัญญัติยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ. เสนอโดย นายชูการ์โน มะทา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๗ ซึ่งร่างพระราชบัญญัตินี้ทั้ง ๒ ฉบับ ได้เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๘

เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาในเบื้องต้น ทั้งนี้ ก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรจะลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. และเสนอให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้จัดทำในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อท่านต้องการอ่านเอกสารที่แนบมาพร้อมกับเอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้นร่างพระราชบัญญัติในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์นี้ ขอความกรุณาเข้าไปที่ลิงก์ หรือ URL ที่ปรากฏด้านล่างของเอกสารนั้น ๆ เพื่ออ่านเอกสาร

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ตุลาคม ๒๕๖๘

เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้น

จัดทำโดย

นางปณิดา สท้านไตรภพ	เลขาธิการวุฒิสภา
นายทศพร แยมวงษ์	รองเลขาธิการวุฒิสภา
นายโสภณ ขาตบุษย์จารุ	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นางสาวเพลินตา ตันรังสรรค์	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานพัฒนากฎหมาย
นายอภิวัฒน์ สุดสาว	นิติกรชำนาญการ
นายโรตม์วิทย์ เทียมศักดิ์	นิติกรปฏิบัติการ
นางสาวจุฬารัตน์ วงษ์น้อย	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวกัญญาพัชร กิรติพลวิชัย	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวเมธาวี มะลิรัตน์	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส

กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๓๐๔

ส่วนที่ ๑	ประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหาย หรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดิน และทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้เสนอ)	
๑.	เหตุผลที่จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้.....	๑
๒.	การอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร.....	๑๒
๓.	การตอบชี้แจง.....	๑๕
๔.	ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ.....	๑๖
๕.	ภาพอินโฟกราฟิกสรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐ ด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	๑๙

ภาคผนวก

- : ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับ
ผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ
พ.ศ. (นายเลาฟั้ง บัณฑิตเทอดสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พรรคประชาชน กับคณะ เป็นผู้เสนอ) (๑)
- : ร่างพระราชบัญญัติยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับ
ผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน
พ.ศ. (นายชูการ์โน มะทา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พรรคประชาชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) (๑๓)
- : ตารางเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติยกเว้นความผิดให้แก่บุคคล
ที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐ
ด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ. (นายชูการ์โน มะทา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พรรคประชาชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
และร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหาย
หรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดิน
และทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ.
(นายเลาฟั้ง บัณฑิตเทอดสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พรรคประชาชน กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
(ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเอกสารประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับ
ผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ.
ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหาย
หรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดิน
และทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. ของสำนักงานกฤษฎีกา
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (๕๓)

ส่วนที่ ๑
ประเด็นสำคัญ
จากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ
ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหาย
หรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐ
ด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ.
(สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติ
นิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการ
ตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ.
(สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

ประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ^๑

๑. เหตุผลที่จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๑.๑ การเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ. เสนอโดย นายชูการ์โน มะทา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชาติ กับคณะ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๗ และได้เข้าสู่วาระพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๘ โดยที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้นำร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญทำนองเดียวกันอีกจำนวน ๑ ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. เสนอโดย นายเลาฟั้ง บัณฑิตเทอดสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน กับคณะ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ขึ้นมาพิจารณารวมกันไป ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๕๕ (๒) ข้อ ๒๘ และข้อ ๑๑๗ วรรคสาม^๒

^๑สามารถสืบค้นเอกสารแนบระเบียบวาระ เอกสารประกอบการพิจารณา บันทึกการประชุมในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ และบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้จากเว็บไซต์ PRT คลังสารสนเทศรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร <https://prt.parliament.go.th> หรือสแกนข้อมูลผ่าน QR CODE หมายเลข ๑ ถึง ๕ ในหน้าที่ ๑๗ ถึงหน้าที่ ๑๘.

^๒ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๕๕ (๒) ข้อ ๒๘ และข้อ ๑๑๗ วรรคสาม กำหนดไว้ดังนี้

“ข้อ ๕๕ เมื่อที่ประชุมกำลังพิจารณาญัตติโดยอยู่ ห้ามเสนอญัตติอื่นขึ้นมาพิจารณา เว้นแต่ญัตติ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) ขอให้รวมระเบียบวาระการประชุมที่เป็นเรื่องเดียวกัน ทำนองเดียวกัน หรือเกี่ยวเนื่องกันเพื่อพิจารณาพร้อมกัน

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๒๘ การประชุม ให้ที่ประชุมพิจารณาเฉพาะเรื่องที่มีอยู่ในระเบียบวาระการประชุม และต้องดำเนินการพิจารณาตามลำดับระเบียบวาระการประชุมที่จัดไว้ เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๑๗ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ให้สภาพิจารณาและลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

ในกรณีที่สภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกันหลายฉบับรวมกัน สภาจะลงมติรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแต่ละฉบับหรือทั้งหมดรวมกันก็ได้ และเมื่อสภาได้มีมติรับหลักการแล้ว ให้สภาลงมติว่าจะให้ร่างพระราชบัญญัตินับใดเป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สอง”.

ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐ
 ด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

ทั้งนี้ นายชูการ์โน มะทา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชาติ กับคณะ ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติเวนความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ. มายังสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๓ (๒)^๓ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้จัดทำรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายแล้ว ดังนั้นร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. ที่เสนอโดยนายเลาฟิง บัณฑิตเทอดสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน กับคณะ ซึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกัน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจึงไม่ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติ โดยให้นำรายงานของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยนายชูการ์โน มะทา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชาติ กับคณะ ที่ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นแล้ว มาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ วรรคสอง^๔ และประกาศสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ การรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒ วรรคสอง^๕

^๓รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๓๓ (๒) บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๑๓๓ ร่างพระราชบัญญัติให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน และจะเสนอได้ก็แต่โดย

(๑) คณะรัฐมนตรี

(๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ฯลฯ

ฯลฯ”.

^๔รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ วรรคสอง บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๗๗

ฯลฯ

ฯลฯ

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกชั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป”.

^๕ประกาศสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ การรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒ กำหนดไว้ ดังนี้

“ข้อ ๒ เมื่อมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ก่อนบรรจุระเบียบวาระการประชุม ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยดำเนินการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลางตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายและจะใช้วิธีการอย่างหนึ่งหรือหลายวิธี ดังต่อไปนี้ ด้วยก็ได้

(๑) การรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(๒) การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น

(๓) การสัมภาษณ์ หรือการเชิญให้เข้าร่วมชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็น

(๔) การสำรวจความคิดเห็น

(๕) วิธีการอื่นใดที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่าเหมาะสม โดยความเห็นชอบของประธานสภาผู้แทนราษฎร

ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐ

ด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

๑.๒ สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญทำนองเดียวกัน ได้แถลงถึงหลักการและเหตุผล พร้อมทั้งกล่าวถึงสาระสำคัญและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอทั้ง ๒ ฉบับ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑.๒.๑ นายเลาฟั้ง บัณฑิตเทอดสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน ได้แถลงถึงหลักการและเหตุผล พร้อมทั้งกล่าวถึงสาระสำคัญและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการนิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ

เหตุผล

โดยที่มีประชาชนได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วยกรณีประกาศเขตพื้นที่ป่าสงวนหรือป่าอนุรักษ์ของรัฐทับที่ดินอยู่อาศัยและทำกินของประชาชน ทั้ง ๆ ที่ประชาชนได้ครอบครองอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์มาก่อนแล้ว ทำให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่นั้นกลายเป็นผู้ฝ่าฝืนกฎหมายไป อีกทั้งการประกาศเขตป่าหวงห้ามที่ครอบคลุมที่ดินที่มีเนื้อที่จำนวนมาก ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมที่มีจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ทำให้ประชาชนผู้ยากไร้ไม่มีที่ทำกินและที่อยู่อาศัย ได้เข้าไปอยู่ในที่ดินที่ถูกประกาศเป็นเขตป่าหวงห้ามของรัฐต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน แต่ถูกกล่าวหาว่าบุกรุกป่า อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ถูกดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและทางอาญาจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายปกติหรือการออกนโยบายของฝ่ายบริหาร และที่สำคัญคือการออกคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗ อันนำมาสู่การตรวจยึดและจับกุมดำเนินคดีแก่ประชาชนจำนวนมาก กลายเป็นความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในชนบท นอกจากนี้ เมื่อประชาชนถูกดำเนินคดี

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำให้มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินั้นแล้ว หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการทำนองเดียวกันขึ้นอีก สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอาจไม่ดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่งก็ได้

ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร โดยได้จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติประกอบการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นในสาระสำคัญแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอาจไม่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่งก็ได้”.

ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐ
ด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

ทำให้ที่ดินถูกยึดและมีประวัติอาชญากรรมติดตัว ทำให้ประชาชนเสียสิทธิและโอกาสบางประการ จึงเป็นการสมควรทำการนิรโทษกรรมและล้างมลทินให้แก่ประชาชนดังกล่าว รวมทั้งคืนสิทธิในที่ดินทำกินให้กับผู้สุจริตที่อยู่ก่อนการประกาศเป็นที่ดินของรัฐหรือได้รับการผ่อนผันตามนโยบายของรัฐบาล จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติขึ้น

จากนั้น นายเลาฟิ่ง บัณฑิตเทอดสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน ได้กล่าวถึงความจำเป็นและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. รวมทั้งประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑) วันใช้บังคับ

กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๒) บทนิยาม

กำหนดบทนิยามคำว่า “ผู้มีสิทธิ” หมายความว่า ผู้ที่มีสิทธิได้รับการนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ “ญาติ” หมายความว่า ผู้ที่มีเชื้อสายเดียวกันและยังนับรู้กันได้ และให้หมายความรวมถึง บุพการี ผู้สืบสันดาน สามี ภรรยา พี่ น้อง ลุง ป้า น้า อา เป็นต้น^๖ คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัด และ “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (ร่างมาตรา ๓)

๓) ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ

กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๔)

๔) ผู้มีสิทธิได้รับการนิรโทษกรรม

กำหนดให้บุคคลที่ถูกดำเนินคดีในข้อกล่าวหาหรือฐานความผิดเกี่ยวกับการบุกรุกยึดถือ ครอบครอง ทำลาย หรือกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำให้เสื่อมเสียแก่สภาพป่าในเขตป่าไม้ถาวร เขตสวนป่าขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตวนอุทยาน เขตอุทยานแห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า หรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่ได้ประกาศไว้ตามกฎหมายดังต่อไปนี้ ซึ่งเหตุเกิดตั้งแต่วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑ จนถึงวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ได้รับการนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้

^๖ ถ้อยคำว่า “...“ญาติ” หมายความว่า... และให้หมายความรวมถึง บุพการี ผู้สืบสันดาน สามี ภรรยา พี่ น้อง ลุง ป้า น้า อา เป็นต้น...” ตามที่ปรากฏในร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. มาตรา ๒ (นายเลาฟิ่ง บัณฑิตเทอดสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ที่ถูกต้องน่าจะเป็นคำว่า “...“ญาติ” หมายความว่า... และให้หมายความรวมถึง บุพการี ผู้สืบสันดาน สามี ภรรยา พี่ น้อง ลุง ป้า น้า อา เป็นต้น...”

(๑) ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินก่อนวันที่ประกาศเป็นพื้นที่สงวนหวงห้ามตามกฎหมายครั้งแรก

(๒) ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินภายหลังวันที่ประกาศเป็นพื้นที่สงวนหวงห้ามตามกฎหมายครั้งแรก แต่ได้รับการผ่อนผันตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑ เรื่อง การแก้ไขปัญหาดินในพื้นที่ป่าไม้

(๓) ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินหลังวันที่ประกาศเป็นพื้นที่สงวนหวงห้ามตามกฎหมายครั้งแรก แต่ได้รับการคุ้มครองตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓ เรื่อง แนวนโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล และการกระทำความผิดนั้นเป็นไปเพื่อการดำรงชีพตามปกติฐานะ

(๔) ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินภายหลังวันที่ประกาศเป็นพื้นที่สงวนหวงห้ามตามกฎหมายครั้งแรก แต่ได้รับการคุ้มครองตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เรื่อง แนวนโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง และการกระทำความผิดนั้นเป็นไปเพื่อการดำรงชีพตามปกติฐานะ

(๕) ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินภายหลังวันที่ประกาศเป็นพื้นที่สงวนหวงห้ามตามกฎหมายครั้งแรก แต่ได้รับการคุ้มครองตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗ เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม และหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗ (ร่างมาตรา ๕)

๕) ขอบเขตความผิดที่ได้รับการยกเว้น

การกระทำของบุคคลตามข้อ ๔) นั้น ถ้าเป็นความผิดตามกฎหมายดังต่อไปนี้ ให้การกระทำนั้นไม่เป็นความผิดและให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากความผิดและความรับผิดในทางอาญาแพ่ง และปกครองโดยสิ้นเชิง ไม่ว่าจะได้กระทำในฐานะส่วนตัว การ ผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำ หรือผู้ถูกใช้ อันได้แก่

(๑) ความผิดตามมาตรา ๙ (๑) หรือ (๓) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๑๐๘ หรือมาตรา ๑๐๘ ตี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๕

(๒) ความผิดตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ หรือมาตรา ๗๒ ตี แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๒

(๓) ความผิดตามมาตรา ๑๖ (๑) (๒) (๗) หรือ (๘) มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ หรือมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

(๔) ความผิดตามมาตรา ๑๙ (๑) หรือ (๒) มาตรา ๔๑ หรือมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒

(๕) ความผิดตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๘ ยกเว้นกรณีทำไม้

(๖) ความผิดตามมาตรา ๓๘ หรือมาตรา ๔๒ (๓) หรือมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

(๗) ความผิดตามมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๕๕ (๒) หรือ (๕) มาตรา ๖๗ (๒) มาตรา ๙๖ มาตรา ๙๙ มาตรา ๑๐๐ หรือมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

(๘) ความผิดตามมาตรา ๙๗ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

(ร่างมาตรา ๖)

๖) คณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัด

๖.๑) องค์ประกอบของคณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัด

กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมแต่งตั้ง “คณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัด” ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นรองประธาน อัยการจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัด เป็นกรรมการ ผู้แทนภาคประชาชนโดยการแต่งตั้งของผู้ว่าราชการจังหวัด จำนวน ๓ คน เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และให้ผู้อำนวยการสำนักงานยุติธรรมจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ สำหรับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้แต่งตั้งจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีประสบการณ์ในการทำงานในองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร ในด้านการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ร่างมาตรา ๗)

๖.๒) หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัด

กำหนดให้คณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัดมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาให้ความเห็นชอบผู้ที่มีคุณสมบัติได้รับการนิรโทษกรรมให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วันนับตั้งแต่วันที่ได้รับรายชื่อจากสำนักงานยุติธรรมจังหวัด โดยให้รวบรวมรายชื่อผู้ที่ได้รับความเห็นชอบดังกล่าว พร้อมทั้งยื่นคำแถลงต่อศาลหรือมีหนังสือแจ้งอัยการจังหวัดหรือสถานีตำรวจภูธรแห่งท้องที่ที่รับผิดชอบสำนวนคดี เรือนจำจังหวัด สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด กรมราชทัณฑ์และกรมคุมประพฤติ เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๑^๗ แล้วแต่กรณี รวมถึงรวบรวมรายชื่อผู้ที่คณะกรรมการนิรโทษกรรม

^๗ถ้อยคำว่า “...เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๑ แล้วแต่กรณี...” ตามที่ปรากฏในร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. มาตรา ๘ (๒) (นายเลาฟั้ง บัณฑิตเทอดสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ที่ถูกต้องน่าจะเป็นคำว่า “...เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๔ แล้วแต่กรณี...”

ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐ
ด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

จังหวัดมีมติให้ความเห็นชอบได้รับการนิรโทษกรรม และแจ้งไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อดำเนินการ
ลบประวัติอาชญากรรมตามข้อ ๑๑) (ร่างมาตรา ๘)

๗) คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด

๗.๑) องค์ประกอบของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด

กำหนดให้มี “คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงหรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธาน ปลัดกระทรวงยุติธรรมหรืออธิบดี
ที่ได้รับมอบหมาย ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรืออธิบดีที่ได้รับมอบหมาย
ปลัดกระทรวงมหาดไทยหรืออธิบดีที่ได้รับมอบหมาย เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือ
ผู้ที่ได้รับมอบหมาย กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ได้รับมอบหมาย ผู้อำนวยการสำนักงาน
คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติหรือรองผู้อำนวยการที่ได้รับมอบหมาย ผู้แทนภาคประชาชน
จำนวน ๕ คน เป็นกรรมการ และอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นกรรมการและเลขานุการ
สำหรับผู้แทนภาคประชาชนนั้น ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มี
ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการป่าไม้และที่ดิน และมีประสบการณ์ในการทำงานในองค์กร
ไม่แสวงหาผลกำไรด้านการแก้ไขปัญหาป่าไม้และที่ดิน (ร่างมาตรา ๙)

๗.๒) หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด

กำหนดให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดมีหน้าที่และอำนาจในการติดตาม
กำกับการนิรโทษกรรมเพื่อให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ รวมถึงพิจารณาวินิจฉัย
ชี้ขาดอุทธรณ์ตามข้อ ๑๒) ตลอดจนพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการ
ตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๐)

๘) วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัดและคณะกรรมการ วินิจฉัยชี้ขาด

กำหนดให้คณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัดและคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด
มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๒ ปี นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ หากพ้นกำหนด
ระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ให้อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพทำหน้าที่แทนคณะกรรมการ
นิรโทษกรรมจังหวัด และให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมปฏิบัติหน้าที่แทนคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด
(ร่างมาตรา ๑๑)

๙) การรวบรวมรายชื่อผู้ที่มีสิทธิได้รับการนิรโทษกรรม

เมื่อพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว ให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัดประสานงาน
กับพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ เรือนจำจังหวัด สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด กรมราชทัณฑ์
หรือกรมคุมประพฤติ เพื่อรวบรวมรายชื่อผู้ต้องหา จำเลย ผู้ที่ถูกคุมขังตามคำพิพากษาหรือถูกคุมประพฤติ
ที่มีสิทธิได้รับการนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ชักช้า เพื่อเสนอไปให้คณะกรรมการนิรโทษกรรม
จังหวัดพิจารณาให้ความเห็นชอบได้รับการนิรโทษกรรม ในการนี้ ให้กรมราชทัณฑ์และกรมคุมประพฤติ
ดำเนินการตรวจสอบและรวบรวมรายชื่อบุคคลที่มีสิทธิที่พ้นโทษไปแล้ว ส่งให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัด

ที่เป็นภูมิลำเนาของบุคคลนั้นโดยไม่ชักช้า เพื่อรวบรวมรายชื่อส่งไปให้คณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นชอบผู้ที่มีสิทธิได้รับการนิรโทษกรรม โดยให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัดกลั่นกรองและเสนอให้คณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัดพิจารณาภายใน ๔๕ วันนับตั้งแต่วันที่ได้อาณัติ (ร่างมาตรา ๑๒)

อย่างไรก็ตาม ไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้ที่มีสิทธิหรือญาติ ในการยื่นคำขอต่อคณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัดเพื่อให้ความเห็นชอบผู้ที่มีสิทธิได้รับการนิรโทษกรรม โดยให้ยื่น ณ สำนักงานยุติธรรมจังหวัด ในเขตท้องที่ที่มูลคดีเกิดขึ้นหรือภูมิลำเนาของผู้มีสิทธิ^๔ ภายในกำหนดระยะเวลา โดยให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัดมีหน้าที่รวบรวม ตรวจสอบและกลั่นกรองคำขอดังกล่าว และส่งรายชื่อต่อคณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัด ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับความขอ (ร่างมาตรา ๑๓)

๑๐) การดำเนินการตามผลของการนิรโทษกรรม

เมื่อคณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัดมีมติเห็นชอบผู้ที่ได้รับนิรโทษกรรมแล้ว ให้ดำเนินการแจ้งผลการพิจารณาให้บุคคลตามรายชื่อหรือญาติได้รับทราบ โดยให้ถือว่าบุคคลดังกล่าว เป็นผู้ที่ได้รับการนิรโทษกรรมให้พ้นความผิดตามที่ได้กำหนดในพระราชบัญญัติ^๕ นับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัดได้มีมติเห็นชอบ โดยให้คณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัดดำเนินการรวบรวมรายชื่อผู้ที่มีคุณสมบัติได้รับการนิรโทษกรรมภายใน ๗ วันนับตั้งแต่วันที่มติให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ เพื่อให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามผลของการนิรโทษกรรม ดังนี้

(๑) คดีที่อยู่ในระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจ ให้พนักงานสอบสวนยุติการสอบสวนและมีความเห็นสั่งไม่ฟ้อง

(๒) คดีที่อยู่ในชั้นอัยการ ให้พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องคดี

(๓) คดีที่อยู่ในชั้นพิจารณาคดีของศาล ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

(๔) คดีที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ถ้าบุคคลผู้นั้นอยู่ระหว่างการรับโทษให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลงและปล่อยตัวบุคคลผู้นั้นในโอกาสแรกหรือบุคคลผู้นั้นพ้นโทษไปแล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ก็ให้ถือว่าบุคคลผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น

(๕) คดีที่อยู่ในระหว่างการคุมประพฤติหรือการพักโทษ ให้ศาลสั่งเพิกถอนคำสั่งให้คุมประพฤติหรือพักโทษนั้น

^๔ถ้อยคำว่า “...ที่มูลคดีเกิดขึ้นหรือภูมิลำเนาของผู้มีสิทธิ...” ตามที่ปรากฏในร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม แก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (นายเลาฟั้ง บัณฑิตเทอดสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ที่ถูกต้องน่าจะเป็นคำว่า “...ที่มูลคดีเกิดขึ้นหรือภูมิลำเนาของผู้ที่มีสิทธิ...”

ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐ ด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

(๖) คดีที่ผู้ได้รับนิรโทษกรรมถูกดำเนินคดีหรือลงโทษความผิดฐานอื่นซึ่งไม่ได้รับนิรโทษกรรมรวมอยู่ในคดีเดียวกันกับความผิดที่ได้รับนิรโทษกรรมด้วย ให้ยุติการสอบสวน สิ่งไม่ฟ้องจำคุก คดี ปลดปล่อยตัว เพิกถอนคำสั่งคุมประพฤติหรือพักโทษเฉพาะความผิดที่ได้รับนิรโทษกรรมเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม หน้าที่ของคณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัดดังกล่าว ไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้ที่ได้รับนิรโทษกรรมหรือญาติที่จะยื่นคำแถลงต่อศาลหรือมีหนังสือแจ้งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตาม (๑) ถึง (๕)

(ร่างมาตรา ๑๔)

๑๑) การลบบประวัติอาชญากรรม

กำหนดให้คณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัดรวบรวมรายชื่อผู้ได้รับนิรโทษกรรมแจ้งไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อดำเนินการลบบประวัติอาชญากรรมภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัดมีมติให้ความเห็นชอบ อย่างไรก็ตาม หน้าที่ของคณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัดดังกล่าว ไม่เป็นการตัดสิทธิของผู้ที่ได้รับนิรโทษกรรมหรือญาติที่จะยื่นหนังสือแจ้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อดำเนินการลบบประวัติอาชญากรรม (ร่างมาตรา ๑๕)

๑๒) สิทธิในการอุทธรณ์ผลการพิจารณา

กำหนดให้กรณีที่มีสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้หรือญาติไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณาของคณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัด ให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด (ร่างมาตรา ๑๖)

๑๓) ผลของการได้รับการนิรโทษกรรม

กำหนดให้การนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้ได้รับนิรโทษกรรมในอันที่จะเรียกร้องค่าเสียหาย ค่าทดแทนหรือการเยียวยาใดๆ^๔ ที่สูญเสียไปอันเนื่องมาจากการถูกดำเนินคดี เว้นแต่เป็นความเสียหายอันเกิดจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายของเจ้าพนักงาน หรือการดำเนินการแก้ไขปัญหาดินพิพาทภายหลังได้รับการนิรโทษกรรมตามข้อ ๑๔ (ร่างมาตรา ๑๗)

๑๔) การแก้ไขปัญหาดินพิพาทภายหลังได้รับการนิรโทษกรรม

กำหนดให้ผู้ที่ได้รับการนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ หรือผู้ที่ครอบครองที่ดินพิพาทในคดีที่ได้รับการนิรโทษกรรม มีสิทธิที่จะได้รับการแก้ไขปัญหาดินพิพาทตามแต่กรณี เสมือนเป็นที่ดินที่ไม่เคยถูกตรวจยึดและดำเนินตามกฎหมายมาก่อน ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่ดินพิพาทได้ครอบครองและทำประโยชน์ก่อนการสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก ให้มีสิทธิขอพิสูจน์สิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือนโยบายแก้ไขปัญหาดินพิพาทในที่ดินอื่นของรัฐบาล และเมื่อผลการพิสูจน์สิทธิปรากฏว่าผู้ได้รับการนิรโทษกรรม

^๔ถ้อยคำว่า “...ค่าทดแทนหรือการเยียวยาใดๆ...” ตามที่ปรากฏในร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. มาตรา ๑๗ (นายเลาฟั้ง บัณจิตต์เทอดสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาชน กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ที่ถูกต้องน่าจะเป็นคำว่า “...ค่าทดแทนหรือการเยียวยาใด ๆ...”

มีสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือนโยบายแก้ไขปัญหาสิทธิในที่ดินอื่นของรัฐบาล ให้คืนที่ดินแก่บุคคลนั้นและดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือนโยบายแก้ไขปัญหาที่ดินอื่นของรัฐบาลสำหรับการนั้น ทั้งนี้ ให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิอยู่อาศัยหรือทำกินอยู่ในที่ดินนั้นเป็นการชั่วคราวระหว่างรอการพิสูจน์สิทธิหรือออกเอกสารรับรองสิทธิ

(๒) กรณีที่ดินพิพาทได้ครอบครองและทำประโยชน์หลังการสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก แต่มีคุณสมบัติที่จะได้รับการผ่อนผันหรือคุ้มครองหรืออนุญาตให้อยู่อาศัยหรือทำกินตามนโยบายของรัฐบาล มีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานรัฐที่อำนาจหน้าที่เพื่อดำเนินการจัดที่ดินตามนโยบายของรัฐบาล และเมื่อได้รับคำร้องแล้วให้หน่วยงานรัฐนั้นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป^{๑๐} ทั้งนี้ ให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิอยู่อาศัยหรือทำกินอยู่ในที่ดินนั้นเป็นการชั่วคราวระหว่างรอการออกเอกสารรับรองสิทธิหรือหนังสืออนุญาต

(ร่างมาตรา ๑๘)

๑๕) ระยะเวลาในการดำเนินการนิรโทษกรรม

กำหนดให้ดำเนินการนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปีนับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ให้ผู้มีสิทธิหรือญาติยื่นคำขอต่ออธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และยื่นอุทธรณ์ต่อปลัดกระทรวงยุติธรรม โดยให้ยื่นคำขอที่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดที่มีภูมิลำเนา และให้ระยะเวลาสำหรับการพิจารณาเป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พุทธศักราช^{๑๑} ๒๕๓๙

(ร่างมาตรา ๑๙)

นอกจากนี้ ให้ดำเนินการล้างมลทิน^{๑๒} ให้แก่บรรดาผู้ได้รับนิรโทษกรรมตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยถูกลงโทษในกรณีความผิดนั้น ๆ และให้มีผลนับแต่วันที่คณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัดมีมติเห็นชอบ (ร่างมาตรา ๒๐)

^{๑๐}ถ้อยคำว่า “...มีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐที่อำนาจหน้าที่...” และ “...ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่...” ตามที่ปรากฏในร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. มาตรา ๑๘ (๒) (นายเลาฟั้ง บัณฑิตเทอดสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ที่ถูกต้องน่าจะเป็นคำว่า “...มีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจ...” และ “ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ”.

^{๑๑}ถ้อยคำว่า “...ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พุทธศักราช ๒๕๓๙” ตามที่ปรากฏในร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. มาตรา ๑๙ วรรคสอง (นายเลาฟั้ง บัณฑิตเทอดสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ที่ถูกต้องน่าจะเป็นคำว่า “...ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พุทธศักราช พ.ศ. ๒๕๓๙”.

^{๑๒}ผลทางกฎหมายของ “การล้างมลทิน” คือ การล้างประวัติของผู้กระทำความผิดภายหลังจากที่ผู้นั้นได้รับโทษและพ้นโทษแล้ว โดยให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยถูกลงโทษในความผิดนั้นมาก่อน แต่มิได้ลบล้างการกระทำที่เป็นความผิด ซึ่งแตกต่างกับ “การนิรโทษกรรม” ที่เป็นการลบล้างความผิดโดยให้ถือว่าการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดและผู้นั้นไม่เคยถูกลงโทษเลย ดังนั้น ความในมาตรา ๒๐ ตามที่ปรากฏในร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับ

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

กฎหมายฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อคนยากจน คนชนบท คนชายขอบ และกลุ่มคนชาติพันธุ์ ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากนโยบายทวงคืนผืนป่า และจะเป็นการ “คืนสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรี” ให้แก่บุคคลดังกล่าว

๑.๒.๒ นายชูการ์โน มะทา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชาติ ได้แถลงถึงหลักการและเหตุผล พร้อมทั้งกล่าวถึงสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ. สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน

เหตุผล

โดยที่เดิมประชาชนได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน กรณีประกาศเขตพื้นที่ของรัฐทับที่ทำกินของประชาชน ทั้งที่ประชาชนอยู่มาก่อนทำให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่นั้นกลายเป็นผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย อีกทั้งการประกาศเขตที่ดินของรัฐที่มีจำนวนเนื้อที่มาก ไม่สอดคล้องกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ทำให้การอยู่อาศัยและการทำกินในพื้นที่อยู่เดิมของประชาชนผู้ยากไร้ กลายเป็นการอยู่อาศัยและทำกินในที่ดินของรัฐ อันนำไปสู่การกล่าวหาและดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและทางอาญากับประชาชนเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อประชาชนไร้ที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ไม่มีสิทธิในที่ดินในการเข้าทำประโยชน์ นอกจากนี้ ยังมีประวัติอาชญากรรมติดตัวไม่สามารถไปประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้ตามปกติ จึงเป็นการสมควรยกเว้นความผิด และคืนสิทธิในที่ดินทำกินให้กับประชาชนผู้สุจริตที่อยู่ก่อนการประกาศเขตที่ดินของรัฐ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

จากนั้น นายชูการ์โน มะทา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชาติ ได้กล่าวถึงความจำเป็นและหลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัติยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ. รวมทั้งประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

โดยที่มีประชาชนได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งทำให้ประชาชนที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ก่อนประกาศเขตที่ดินของรัฐต้องกลายเป็นผู้ฝ่าฝืนและกระทำผิดกฎหมาย การเสนอร่างกฎหมายฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์ในการให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือเยียวยา

ความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. (นายเลาฟั้ง บัณฑิตเทอดสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน กับคณะ เป็นผู้เสนอ) อาจจะเป็นการบัญญัติกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับผลทางกฎหมายของการได้รับการนิรโทษกรรม.

ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐ
ด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

ประชาชนให้พ้นจากความผิดและความรับผิดทั้งทางอาญา ทางแพ่ง และทางปกครอง รวมถึงได้รับการปล่อยตัวให้พ้นโทษ หรือพ้นจากการคุมประพฤติ โดยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับการยกเว้นความผิด อาทิ ผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับการบุกรุก ยึดถือ ครอบครอง ทำลาย หรือกระทำความผิดประการใด ๆ อันเป็นการทำให้เสื่อมเสียแก่สภาพป่า ซึ่งได้กระทำก่อนวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๗ จนถึงวันที่กฎหมายนี้มีผลใช้บังคับ นอกจากนี้ ยังกำหนดให้มี “คณะกรรมการพิจารณายกเว้นความผิดประจำจังหวัด” มีหน้าที่พิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติของบุคคลผู้ได้รับการยกเว้นความผิด และ “คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด” มีหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณายกเว้นความผิดประจำจังหวัด รวมทั้งกรณีการยื่นคำขอยกเว้นความผิดเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด

สำหรับประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับเมื่อร่างกฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับก็คือ การได้รับการยกเว้นความผิดโดยสิ้นเชิง ไม่มีประวัติอาชญากรรม และสามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติ อีกทั้งเป็นการแก้ไขปัญหาการประกาศเขตที่ดินของรัฐที่ไม่สอดคล้องกับจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม จากที่ได้มีการรับฟังความคิดเห็นพบว่า มีผู้แสดงความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภาส่วนใหญ่ “ไม่เห็นด้วยกับการยกเว้นความผิด” แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ “เห็นด้วยในหลักการ” เพื่อช่วยเหลือและเยียวยาประชาชน

๒. การอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ภายหลังจากผู้เสนอร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ. ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๒ ฉบับ ดังกล่าว สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

(๑) ความเป็นมาและความมุ่งหมายสำคัญ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีได้ริเริ่มมาจากแนวคิดของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น แต่ยังมีความพยายามจากหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคมในหลายภาคส่วน อาทิ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ได้จัดทำรายงานการศึกษาและยกร่างกฎหมายนิรโทษกรรมในลักษณะเดียวกันมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๖๕ นอกจากนี้ ภาคประชาชนยังได้มีความพยายามในการยกร่างกฎหมายและรวบรวมรายชื่อเพื่อเสนอร่างกฎหมายต่อสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการกิจการศาล องค์การอิสระ องค์การอัยการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และกองทุนสภาผู้แทนราษฎร ก็เคยมีข้อเสนอแนะให้ผลักดันกฎหมายนิรโทษกรรมคดีทวงคืนผืนป่าเช่นกัน

สำหรับหลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๒ ฉบับ คือ การยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลผู้สุจริตที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่รัฐได้ประกาศเขตพื้นที่ป่าทับซ้อนกับที่ดินทำกินของประชาชนที่ได้อยู่อาศัยและทำกินมาก่อนการประกาศเขตที่ดินของรัฐ ทำให้ประชาชนเหล่านั้นต้องตกอยู่ในสถานะผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย โดยมีความมุ่งหมายสำคัญในการให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือเยียวยาประชาชนให้พ้นจากความผิดและความรับผิดทั้งทางอาญา ทางแพ่ง และทางปกครอง รวมถึงการได้รับการปล่อยตัวให้พ้นโทษหรือพ้นจากการคุมประพฤติ

(๒) ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน

ผลกระทบจากการดำเนินนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดินทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน ดังนี้

(๒.๑) ผลกระทบจากการถูกดำเนินคดีและสูญเสียสิทธิ ทำให้ประชาชนจำนวนมากถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับการบุกรุกป่าและที่ดินของรัฐ โดยมีจำนวนคดีที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๗ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๓ มีคดีเพิ่มขึ้นถึง ๔๖,๐๐๐ คดี และจากการดำเนินนโยบายทวงคืนผืนป่ามีการดำเนินคดีกว่า ๒๙,๐๐๐ คดีทั่วประเทศ ครอบคลุมพื้นที่กว่า ๘๐๐,๐๐๐ ไร่ และมีผู้ถูกกล่าวหามากกว่า ๓,๘๐๐ ราย ทั้ง ๆ ที่ข้อเท็จจริงบ่งชี้ว่า ร้อยละ ๙๐ ของประชาชนเหล่านี้มีที่อยู่อาศัยมาก่อนที่จะมีคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ยืนยันว่ากว่าร้อยละ ๘๙ ไม่พบการกระทำความผิด ซึ่งการถูกดำเนินคดีดังกล่าวทำให้ประชาชนสูญเสียสิทธิหลายอย่างในการดำเนินชีวิตปกติ และมีประวัติอาชญากรรมติดตัว อันส่งผลกระทบต่อโอกาสในการประกอบอาชีพของประชาชน

(๒.๒) ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสุขภาพจิต มีกรณีตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงผลกระทบดังกล่าวอย่างชัดเจน เช่น กรณีของนายเด่น คำแหล้ และนางสุภาพ คำแหล้ ซึ่งทำกินในพื้นที่สวนป่าโคกยาว ตำบลทุ่งลุยลาย อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ต้องตกเป็นจำเลยคดีบุกรุกป่า และนางสุภาพ คำแหล้ ถูกศาลพิพากษาจำคุก ๖ เดือน โดยไม่รอลงอาญาหรืออีกกรณีหนึ่งในอำเภอสรีสาคร จังหวัดนราธิวาส ชาวบ้านปลุกทุเรียนและยางพาราซึ่งกำลังจะได้เก็บผลผลิต แต่ถูกเจ้าหน้าที่รัฐเข้าถางต้นทุเรียนและยางพารา ทำให้ชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนและป่วยเป็นโรคซึมเศร้า นอกจากนี้ ยังถูกฟ้องคดีแพ่งเรียกค่าเสียหายจากการบุกรุกป่าไม้เป็นจำนวนเงินหลักล้านบาท ปัญหาเหล่านี้จึงส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิต รวมทั้งขวัญและกำลังใจของประชาชนอย่างรุนแรง

(๒.๓) ผลกระทบจากความไม่ชัดเจนในแนวเขตที่ดิน โดยปัญหาที่ดินและป่าไม้ของรัฐซึ่งมีความทับซ้อนกับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชนนั้น ยังคงเป็นปัญหาสำคัญโดยข้อมูลจากกรมป่าไม้และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ยังไม่สามารถตกลงแนวเขตได้อย่างชัดเจน ทำให้เกิดความไม่มั่นคงในการถือครองที่ดินของประชาชน ตัวอย่างเช่น ในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ การประกาศเขตอุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาตีได้ทับซ้อนกับที่ดินทำกิน

ของประชาชนกว่า ๒๐,๐๐๐ ราย และในกรณีของอำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีพื้นที่ร้อยละ ๙๔ อยู่ในเขตป่าไม้ ได้รับผลกระทบจากคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗ เรื่อง การปราบปรามและหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้

(๓) ผลกระทบจากนโยบายของรัฐและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗ เรื่อง การปราบปรามและหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้

นโยบายทวงคืนผืนป่าและคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชน ดังนี้

(๓.๑) นโยบายทวงคืนผืนป่า รัฐบาลได้ประกาศใช้นโยบายทวงคืนผืนป่าตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๗ ส่งผลให้ปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยยังคงอยู่ที่ร้อยละ ๓๑ และการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวยังคงสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนที่อยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่มาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะจากคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗ เรื่อง การปราบปรามและหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และ ที่ ๖๖/๒๕๕๗ เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งนำมาสู่การขับไล่ การดำเนินคดี และการละเมิดสิทธิของประชาชน

(๓.๒) การประกาศเขตที่ดินทับซ้อน โดยรัฐได้กำหนดแนวเขตป่าไม้ทับซ้อนกับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชนที่ครอบครองและอยู่อาศัยมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ทำให้ชาวบ้านที่เคยใช้ชีวิตอย่างสงบสุขต้องกลายเป็นผู้กระทำความผิด ซึ่งการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และที่ดินที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงดังกล่าวได้ทำลายชีวิตและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของประชาชนอย่างร้ายแรง

(๓.๓) ความผิดพลาดในเชิงนโยบาย การประกาศเขตที่ดินในลักษณะดังกล่าวถือเป็นความผิดพลาดในเชิงนโยบาย และอาจขัดกับหลักสิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔๓ (๒) ที่บัญญัติว่า “บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน ตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ”

(๔) ข้อเสนอแนะการพิจารณากฎหมายในชั้นคณะกรรมการสิทธิการ

(๔.๑) ขอบเขตของผู้ได้รับการนิรโทษกรรม เมื่อพิจารณาหลักการและเหตุผลของร่างกฎหมายฉบับนี้ซึ่งมีความมุ่งหมายเพื่อบริหารนิรโทษกรรมให้แก่ประชาชนผู้ยากไร้ ไม่มีที่ดินทำกิน และไม่มีที่อยู่อาศัย อาจเป็นการมุ่งคุ้มครองบุคคลเฉพาะกลุ่มและเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งอาจจะไม่สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคทางกฎหมายตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗ จึงมีข้อเสนอแนะให้คณะกรรมการสิทธิการวิสามัญพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ผู้ที่มีสิทธิ” ให้หมายความว่า “บุคคลซึ่งได้รับความเสียหาย หรือผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ” ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ที่ได้รับการนิรโทษกรรมมีความชัดเจน ครอบคลุม และไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาคทางกฎหมาย

(๔.๒) การป้องกันการนิรโทษกรรมให้แก่รายทุน ผู้มีอิทธิพล หรือผู้บุกรุกรายใหม่ โดยพึงระมัดระวังมิให้การนิรโทษกรรมครอบคลุมถึงรายทุน ผู้มีอิทธิพล หรือผู้บุกรุกรายใหม่ ซึ่งมีข้อเสนอแนะให้คณะกรรมการการบัญชีตีบทนิยามคำว่า “รายทุน” ให้มีความชัดเจน และรอบคอบ โดยไม่ควรมีความหมายรวมถึงคนในพื้นที่เดิมที่ได้อยู่อาศัยและประกอบอาชีพโดยสุจริตจนประสบความสำเร็จ และได้ทำธุรกิจการทองเที่ยวตามแนวทางหรือแผนการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่

๓. การตอบชี้แจง

เมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายเสร็จแล้ว ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ. ได้อภิปรายสรุปและตอบชี้แจง ดังนี้

๓.๑ นายเลาฟั้ง บัณฑิตเทอดสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน ได้อภิปรายสรุป โดยสรุปสาระสำคัญได้ว่า การเสนอร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. ในวันนี้ ถือเป็นนิมิตหมายที่ดีในการคืนความเป็นธรรมให้แก่ประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน โดยร่างกฎหมายฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อคนยากจน คนชนบท คนชายขอบ และคนชาติพันธุ์ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากนโยบายทวงคืนผืนป่า ซึ่งจะเป็นการ “คืนสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ให้แก่บุคคลดังกล่าว สำหรับข้อสังเกตต่าง ๆ ต่อร่างกฎหมายฉบับนี้สามารถนำไปพิจารณาเพื่อให้เกิดความละเอียดรอบคอบได้ในขั้นการพิจารณาของคณะกรรมการต่อไป

๓.๒ นายชูการ์โน มะทา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชาติ ได้อภิปรายสรุป โดยสรุปสาระสำคัญได้ว่า การปกป้องที่ดินของรัฐและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติถือเป็นเจตนารมณ์ที่ดี แต่การดำเนินนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติที่ผ่านมา กลับสร้างความเดือดร้อนให้แก่เกษตรกรรายย่อยและชุมชนดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ก่อนวันที่ประกาศเป็นที่ดินของรัฐ การดำเนินคดีกับประชาชนผู้บริสุทธิ์ถือว่าไม่เป็นธรรม และเป็นภาระหน้าที่ที่รัฐต้องรับผิดชอบ สำหรับกลุ่มผู้ที่มีสิทธิได้รับการนิรโทษกรรม ได้แก่ ผู้ที่ครอบครองและทำประโยชน์ก่อนวันที่ประกาศเป็นที่ดินของรัฐ และผู้ยากไร้ที่ทำประโยชน์ภายหลังวันประกาศโดยมีที่ดินไม่เกิน ๒๕ ไร่ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงบุคคลที่ได้ครอบครองที่ดินจำนวนเกิน ๒๕ ไร่ หรือผู้ที่ได้ครอบครองที่ดินโดยร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐในการออกเอกสารสิทธิ์โดยมิชอบและถูกดำเนินคดีเรื่องบุกรุก

สำหรับร่างพระราชบัญญัติยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ. มีวัตถุประสงค์สำคัญ ๔ ประการ ได้แก่ ๑) การยกเว้นความผิดทางกฎหมาย ๒) การคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของ

ประชาชน ๓) การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ และ ๔) การแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างในการจัดการที่ดินและป่าไม้ของประเทศ ในการนี้ หากร่างกฎหมายฉบับนี้ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาจะเป็นก้าวสำคัญในการสร้างความสมานฉันท์ระหว่างรัฐกับประชาชน และเป็นการสถาปนาหลักการใหม่ที่ว่า “การพัฒนาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจะต้องไม่แลกมาด้วยความเดือดร้อนและความไม่เป็นธรรมต่อประชาชน”

๔. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ

มติ : ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๘ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่หนึ่ง รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. ทั้ง ๒ ฉบับ ด้วยคะแนนเสียง ๒๔๔ เสียง ไม่รับหลักการ ไม่มี และงดออกเสียง ๒ เสียง และมีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๒ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สอง ชั้นคณะกรรมการฯ โดยถือเอาร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. ที่เสนอโดย นายเลาฟั้ง บัณฑิตเทอดสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน กับคณะ เป็นหลักในการพิจารณา และกำหนดการแปรญัตติภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันถัดจากวันที่สภาผู้แทนราษฎรรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

๑. ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร

ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบาย
ของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ.

(นายเลาฟั้ง บัณฑิตเทอดสกุล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งเป็นเอกสารแนบระเบียบวาระในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ
เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๘

<https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=EZL4T>

๒. ร่างพระราชบัญญัติยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับ

ความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบาย
ของรัฐด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ.

(นายชูการ์โน มะทา กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

ซึ่งเป็นเอกสารแนบระเบียบวาระในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ
เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๘

<https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=O6OKR>

๓. เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับ
ผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้
และที่ดิน พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร
ซึ่งได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบาย
ของรัฐด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ.

ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๒
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ

เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๘ (อ.พ. ๒๐/๒๕๖๘)

<https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=PXLDF>

๔. บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ
เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๘
<https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=YZC4U>

๕. บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๒
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ
เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๘
<https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=EMRJE>

สรุปสาระสำคัญ

ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหาย
หรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐ
ด้านที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ.
(สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

ทำไมต้องมีกฎหมายนี้...

เพื่อคืนความเป็นธรรมให้ประชาชน ที่อยู่อาศัยและทำกินในที่ดิน "ก่อน" ที่รัฐจะประกาศ
ให้พื้นที่นั้นเป็นเขตป่าสงวนหรืออุทยานแห่งชาติ หรือประชาชนได้รับการผ่อนผัน
ตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งทำให้ประชาชนกลายเป็นผู้กระทำผิดกฎหมายโดยไม่เจตนา

ใครคือผู้มีสิทธิ?

ประชาชนที่ถูกดำเนินคดีอาญาข้อหาบุกรุก ยึดถือ หรือครอบครองที่ดินในเขตป่าไม้ประเภทต่าง ๆ

- **เงื่อนไขสำคัญ :** ต้องเป็นผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินนั้น "ก่อน" วันที่รัฐประกาศ
เป็นที่ดินของรัฐหรือได้รับการผ่อนผันตามนโยบายของรัฐบาล

เมื่อได้รับ การนิรโทษกรรม จะได้อะไร?

- หากครอบครอง **"ก่อน"** การประกาศเขตป่าไม้
สามารถขอพิสูจน์สิทธิและคืนที่ดินได้ตาม
กฎหมายหรือนโยบายของรัฐ พร้อมอยู่อาศัย
หรือทำกินชั่วคราวระหว่างรอผล
- หากครอบครอง **"ภายหลัง"** การประกาศ
เขตป่าไม้ แต่เข้าเกณฑ์ผ่อนผันตามนโยบายรัฐ
สามารถยื่นคำร้องต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เพื่อจัดการที่ดินได้ตามขั้นตอน

ขั้นตอนการดำเนินการ (มี 2 คณะกรรมการหลัก)

1. ยื่นคำขอ

- ผู้ที่ต้องการรับสิทธิ ให้ยื่นคำขอต่อ
"คณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัด"
(มีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน)

2. พิจารณาและวินิจฉัย

- คณะกรรมการนิรโทษกรรมจังหวัดตรวจสอบ
ข้อเท็จจริง และมีคำวินิจฉัย
- หากไม่เห็นด้วย สามารถอุทธรณ์ไปยัง
"คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด" (มีรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงยุติธรรมหรือรัฐมนตรีช่วย
ว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธาน)

3. แจ้งผลและบังคับใช้

- เมื่อมีคำวินิจฉัยเป็นที่สุดแล้ว จะแจ้งไปยัง
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ อัยการ
ศาล และกรมราชทัณฑ์ เพื่อให้ดำเนินการ
ปล่อยตัว หรือจำหน่ายคดีต่อไป

จัดทำโดย : สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

รู้ ช้อง ส่อง กฎหมาย

ภาคผนวก

: ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหาย
หรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดิน
และทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ.

(นายเลาฟิ่ง บัณฑิตเทอดสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พรรคประชาชน กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

: ร่างพระราชบัญญัติยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหาย
หรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านป่าไม้
และที่ดิน พ.ศ.

(นายชูการ์โน มะทา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พรรคประชาชน กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

: ตารางเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติยกเว้นความผิดให้แก่บุคคลที่ได้รับ
ความเสียหายหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐ
ด้านป่าไม้และที่ดิน พ.ศ. (นายชูการ์โน มะทา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พรรคประชาชน กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

และร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ราษฎร ซึ่งได้รับความเสียหาย
หรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายของรัฐด้านที่ดิน
และทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. (นายเลาฟิ่ง บัณฑิตเทอดสกุล
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

<https://qr.senate.go.th/sh/f/?k=M1OAA>

โปรดแตะที่ URL

ข้อ ๑๑๙ ในกรณีที่มีความจำเป็นเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ
เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติใดในวาระที่หนึ่งแล้ว
ประธานวุฒิสภาอาจพิจารณาอนุญาตให้คณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภา
คณะใดคณะหนึ่งที่เกี่ยวข้อง หรือวุฒิสภาอาจตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้น
คณะหนึ่งมีจำนวนไม่เกินสิบห้าคน แล้วแต่กรณี
เพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัตินั้นแล้วเป็นเฉพาะกรณีไปก็ได้
และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว
ให้คณะกรรมการดังกล่าวรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน
ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิก
ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป

ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒